

Konsekvenser for naturmangfold ved å realisere reguleringsplan Nærbø nordvest, Hå kommune

Kaj-Andreas Hanevik, april 2025

**Konsekvenser for naturmangfold ved å realisere
reguleringsplan Nærbø nordvest, Hå kommune**

Ecofact rapport: 1160

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Hanevik, K-A. 2025. Konsekvenser for naturmangfold ved å realisere reguleringsplan Nærbø nordvest, Hå kommune. Ecofact rapport 1160, 34 sider.
Nøkkelord:	Fagrapport, biologisk mangfold, konsekvensutredning,
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8469-159-6
Oppdragsgiver:	Hå kommune
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Roy Mangersnes
Prosjektmedarbeidere:	Kaj-Andreas Hanevik
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Forside:	Almetre (EN) med grå punktlav (NT). Foto: Kaj-Andreas Hanevik ©

www.ecofact.no

INNHold

FORORD	4
1 SAMMENDRAG	5
2 INNLEDNING	6
2.1 LOKALISERING	6
2.2 UTREDNINGSMATERIALER	7
2.2.1 Alternativ 0	8
2.2.2 Alternativ 1	8
2.3 INFLUENSOMRÅDET	8
2.4 AVGRENSNING MOT ANDRE FAGTEMA	9
3 MATERIALE OG METODER	10
3.1 FAGLIG STRUKTUR OG INNHOLD	10
3.2 DATAGRUNNLAG	10
3.3 VURDERING AV DELOMRÅDER	10
3.4 VURDERING AV VERDI, PÅVIRKNING OG KONSEKVENSER	11
3.4.1 Vurdering av verdi	11
3.4.2 Vurdering av påvirkning	15
3.4.3 Vurdering av konsekvens	17
3.5 SAMLET BELASTNING	19
4 STATUS OG VERDI FOR NATURMANGFOLD	20
4.1 KUNNSKAPSSTATUS	20
4.2 NATURGRUNNLAGET	20
4.3 DAGENS SITUASJON	20
4.3.1 Karplanter, moser og lav	20
4.3.2 Fugl	21
4.4 VERDIKART MED DELOMRÅDER	22
4.5 VERNEOMRÅDER	22
4.6 ARTER OG ØKOLOGISKE FUNKSJONSOMRÅDER	22
4.6.1 Delområde 1 – Økologisk funksjonsområde for alm (sterkt truet) og grå punktlav (nær truet)	23
4.6.2 Delområde 2 – Økologisk funksjonsområde for alm (sterkt truet)	24
4.6.3 Delområde 3 – Økologisk funksjonsområde for grå punktlav (nær truet)	25
4.6.4 Delområde 4 – Økologisk funksjonsområde for gråspurv og tyrkerdue (nær truede arter) ..	25
4.7 NATURTYPER	26
4.8 LANDSKAPØKOLOGISKE SAMMENHenger (GRØNN INFRASTRUKTUR)	26
4.9 GEOLOGISK MANGFOLD	26
4.10 FREMMEDE ARTER	26
4.11 ØKOSYSTEMTJENESTER	26
4.12 USIKKERHET OG POTENSIALE FOR ANDRE FUNN	27
5 PÅVIRKNING	27
5.1 DELOMRÅDE 1 – ØKOLOGISK FUNKSJONSOMRÅDE FOR ALM (EN) OG GRÅ PUNKTLAV (NT)	27

5.2	DELOMRÅDE 2 – ØKOLOGISK FUNKSJONSOMRÅDE FOR ALM (EN).....	27
5.3	DELOMRÅDE 3 – ØKOLOGISK FUNKSJONSOMRÅDE FOR GRÅ PUNKTLAV (NT)	27
5.4	DELOMRÅDE 4 – ØKOLOGISK FUNKSJONSOMRÅDE FOR GRÅSPURV (NT) OG TYRKERDUE (NT) ..	27
6	KONSEKVENSER	28
6.1	KONSEKVENSGRAD FOR DELOMRÅDER	28
6.2	SAMLET BELASTNING INNENFOR INFLUENSOMRÅDET	28
6.3	SAMMENSTILLING AV KONSEKVENSER OG RANGERING AV ALTERNATIVER	29
7	ANBEFALINGER	30
7.1	NY BEPLANTNING	30
7.2	FUGL.....	30
7.3	ALMETRÆR UTENFOR TRYGGHEIM	30
7.1	FREMMEDE ARTER	31
8	DATA I DATABASER.....	31
9	NATURMANGFOLDLOVEN	31
10	REFERANSER	33

FORORD

Ecofact har på oppdrag fra Head Energy AS utført en konsekvensutredning for naturmangfold i forbindelse med områderegulering av Nærbø nordvest i Hå kommune. Innholdet i rapporten er utarbeidet som en del av faggrunnlaget for videre reguleringsprosess. Rapporten er basert på feltundersøkelser samt offentlig tilgjengelig informasjon. Status og konsekvenser for naturmangfoldet blir belyst og vurdert i rapporten.

Sandnes, 04.04.2025

Kaj-Andreas Hanevik

1 SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

På oppdrag for Head Energy AS har Ecofact utarbeidet en konsekvensutredning for naturmangfold i forbindelse med områderegulering av Nærbø nordvest i Hå kommune. I hovedsak er det ikke store endringer som følge av foreslått reguleringsplan, hvor flere planer nå legges opp til å bli samlet i én områdeplan. De viktigste endringene er:

- Fotballbanen ved Tryggheim skule blir regulert om til idrettshall
- Ny innkjørsel til Tryggheim barnehage
- Omregulering fra jordbruk til bolig

Datagrunnlag

Eksisterende data er hentet fra offentlig tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart, og det er gjennomført befarings i 2025.

Resultat

Planområdet er svært menneskepåvirket, med mye bebyggelse, infrastruktur og jordbruksmark. Det er ingen naturlige flater her, og derfor ingen intakt natur innenfor planområdet. Rødlisteartene alm (EN) og grå punktlav (NT) ble registrert flere steder, og et parkområde med flere eldre almetrær utenfor Tryggheim skule utgjør de største naturverdiene i planområdet. Det er også registrert en rekke rødlistet fugl her.

Ingen av naturverdiene i planområdet vil bli nevneverdig påvirket av reguleringsforslaget.

Samlet konsekvens

Samlet vurdering for den foreslåtte reguleringsplanen er *ubetydelig konsekvens* på bakgrunn av at naturverdiene i planområdet ikke vil bli påvirket. 0-alternativet medfører også *ubetydelig konsekvens*.

2 INNLEDNING

Foreliggende konsekvensutredning for naturmangfold belyser verdi, påvirkning og konsekvenser for naturmangfold i forbindelse med områderegulering av Nærbø nordvest i Hå kommune. Bestiller av rapporten er Hå kommune.

Hensikten med denne rapporten er å være en del av kunnskapsgrunnlaget i videre reguleringsprosess.

2.1 Lokalisering

Tiltaksområdet ligger på Nærbø i Hå kommune (Figur 2-1). Området består av deler av sentrumsområdene i tettstedet Nærbø (Figur 2-2 og Figur 2-3).

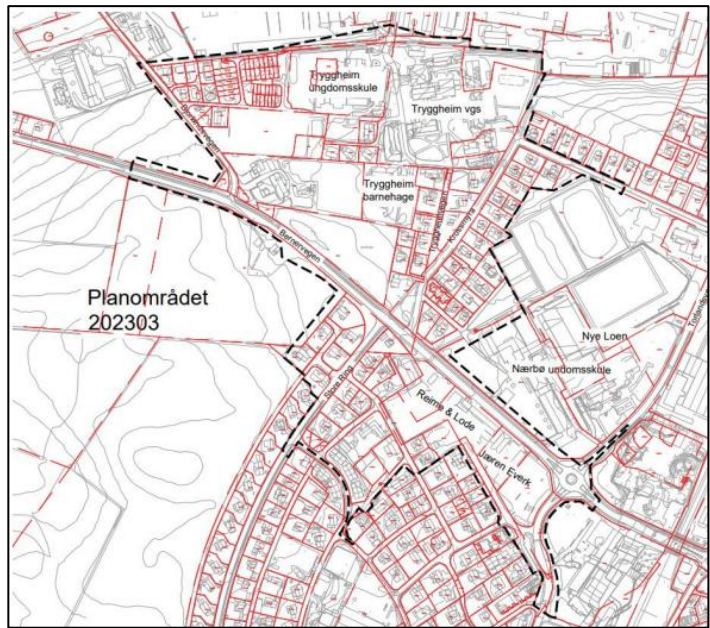

Figur 2-1: Reguleringsplanens plassering er vist med lilla pil, hentet fra Norgeskart.no

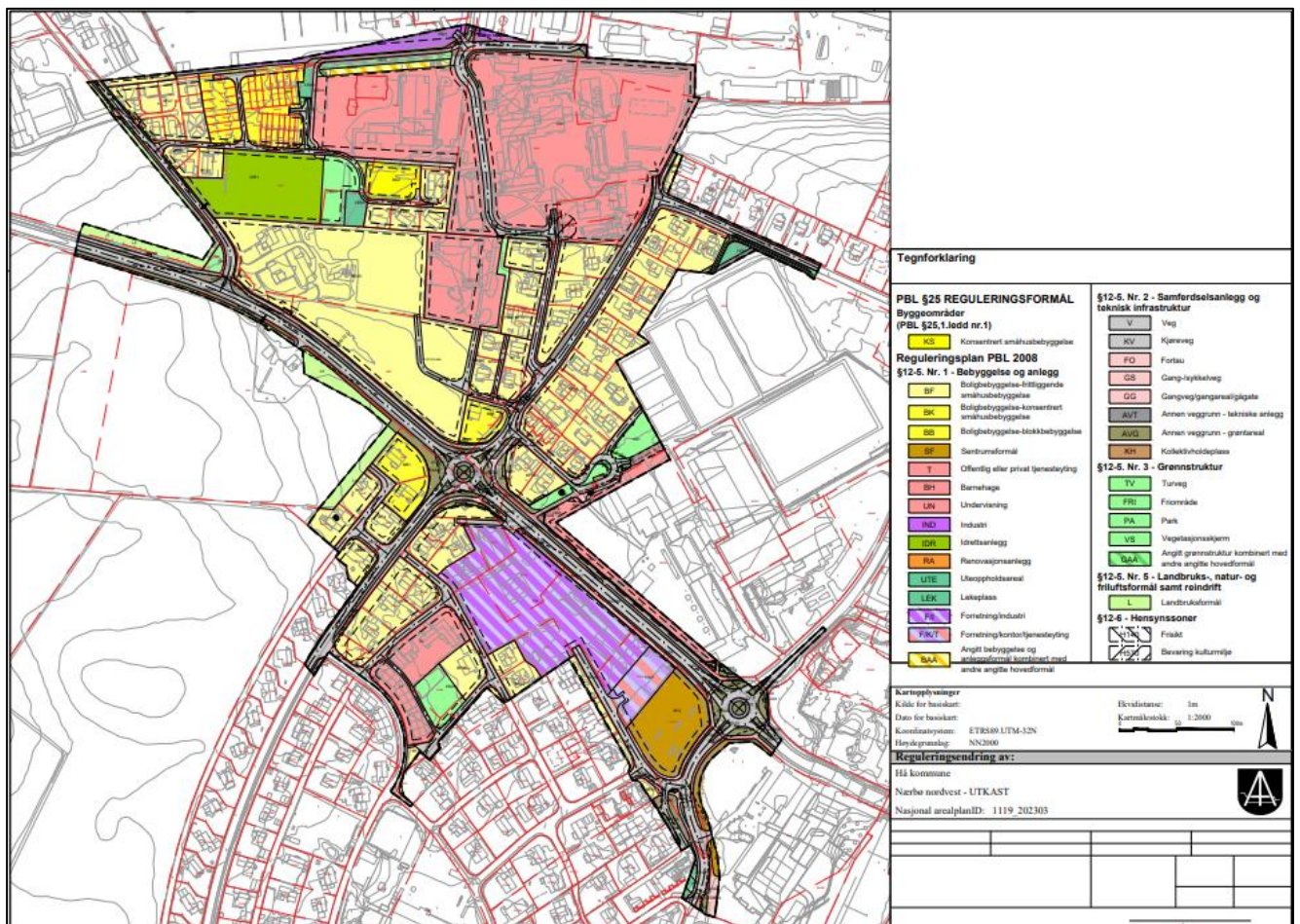
2.2 Utredningsalternativer

Rapporten vurderer to alternativer for prosjektet – null-alternativet (alternativ 0) og utbyggingsalternativet (alternativ 1). Null-alternativet er den forventede utviklingen i området dersom tiltaket ikke gjennomføres.

Utbyggingsalternativet består av reguleringsforslaget (Figur 2-2 og Figur 2-3), og vil vurderes opp mot null-alternativet.

Figur 2-2: Planområdet vist med stiplede linjer. Kilde: Hå kommune

Figur 2-3: Foreslått reguleringsplan. Kilde: Hå kommune.

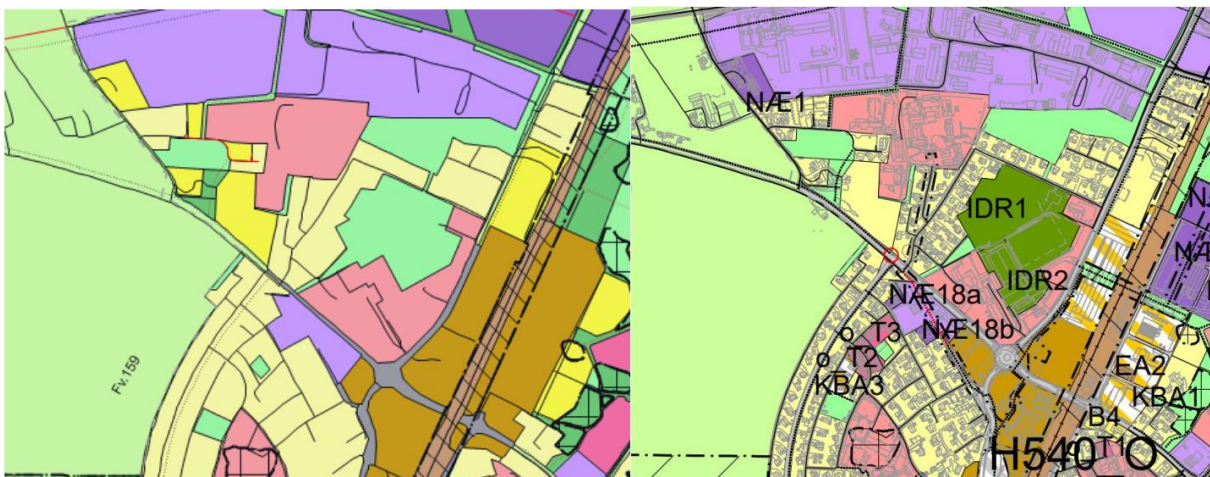
2.2.1 Alternativ 0

Dette er den forventede utviklingen i området dersom planen ikke gjennomføres. Nullalternativet vurderes her å være en videreføring av dagens situasjon (gjeldende reguleringsplan). Det foreligger ingen andre konkrete planer som er oss kjent. Det forutsettes på bakgrunn av dette at nullalternativet er en videreføring av dagens situasjon.

2.2.2 Alternativ 1

Dette alternativet omfatter selve reguleringsforslaget. I hovedsak er det ikke store endringer som følge av foreslått reguleringsplan, hvor flere planer nå legges opp til å bli samlet i én områdeplan. De viktigste endringene er:

- Fotballbanen ved Tryggheim skule blir regulert om til idrettshall.
- Ny innkjørsel til Tryggheim barnehage over tomt 16/37, på dyrket mark.
- Tomt 21/18 reguleres om fra bolig til industri.
- Lettere mulighet for å realisere boligbygging på tomt 16/37 og 23/4.

Figur 2-4: Gjeldende kommuneplan (2014) sammenlignet med ny kommuneplan (2023).

2.3 Influensområdet

Ved vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens benyttes influensområde. Influensområdet er definert som de områdene som direkte eller indirekte kan bli påvirket av tiltaket. For naturtyper og vegetasjon vil influensområdet oftest omfatte området hvor direkte arealbeslag finner sted og i direkte nærhet til inngrep. Hydrologiske forhold og vannforurensning kan gi indirekte påvirkning lengre vekk fra inngrep, og dermed vil områder oppstrøms og nedstrøms inkluderes i et influensområde. For fugl og pattedyr vil influensområdet bestemmes av aksjonsradiusen til hver enkelt art.

2.4 Avgrensning mot andre fagtema

I denne rapporten utredes kun de tema knyttet til arter, naturtyper, verneområder, geologisk mangfold, økologiske funksjonsområder og landskapsøkologiske sammenhenger. Derfor vil områdets naturressurser, samt forhold til friluftsliv, kulturarv og landskapsbilde ikke omfattes av denne rapporten.

3 MATERIALE OG METODER

3.1 Faglig struktur og innhold

Fagrapportens struktur og faglige inndeling følger MD-1941, Veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø (Miljødirektoratet, 2025). Følgende registreringskategorier for naturmangfold omfattes av denne veilederen:

- Verneområder og områder med båndlegging
- Naturtyper, etter DN-håndbok 13/19 eller NiN-systemet
- Arter og økologiske funksjonsområder
- Landskapsøkologiske sammenhenger
- Geologisk mangfold
- Fremmede arter
- Økosystemtjenester

3.2 Datagrunnlag

Hele planområdet er kartlagt for naturmangfold 17. mars og 2. april 2025. Tidspunktet er i utgangspunktet utenfor vekstsesongen til planter, men siden det ikke finnes intakte naturområder med potensiale for naturtyper vurderes befaringstidspunktet som hensiktsmessig. Befaringstidspunktet er egnet for å avdekke territoriehevdende kulturmarksfugl, hvor vipe vurderes som mest aktuell. Befaringen inkluderte også kartlegging av moser og lav tilknyttet trestammer (i hovedsak parktrær).

Feltregistreringene er supplert med opplysninger/materiale fra følgende kilder:

- Offentlige databaser (Naturbase, Artskart)

3.3 Vurdering av delområder

Veileder MD-1941 legger opp til at utredningsområdet kan deles inn i delområder. Det kan også være hensiktsmessig å slå sammen flere kartleggingsenheter til felles delområder. I slike tilfeller er det en forutsetning at disse har tilnærmet samme verdi og funksjon (Miljødirektoratet, 2025).

Ifølge veilederen er følgende spørsmål relevante ved avgrensning av delområder:

- Er det registreringsenheter innenfor utredningsområdet som har samme biologiske funksjon og som ut ifra en økologisk, faglig vurdering fungerer som ett større område?
- Er det eksisterende inngrep som gjør at det allerede er en betydelig barriere mellom registreringsenheter?

I denne utredningen er naturtyper og økologiske funksjonsområder slått sammen så lenge dette økologisk og geografisk sett er vurdert som hensiktsmessig. For eksempel gjelder dette for den rødlistede laven *grå punktlav* (NT) som lever på stammen til det rødlistede treslaget *alm* (EN).

3.4 Vurdering av verdi, påvirkning og konsekvenser

Metodikken i MD-veileder 1941 er basert på at de identifiserte delområdene blir vurdert for verdi (kapittel 3.4.1), påvirkning (3.4.2) og konsekvenser (3.4.3). Utgangspunktet for vurderingene er 0-alternativet, dvs. *en forventet situasjon i influensområdet dersom planen eller tiltaket ikke blir gjennomført*. 0-alternativet tar utgangspunkt i dagens miljøtilstand, men legger inn den mest realistiske utviklingen i planområdet når tiltaket forventes å bli gjennomført.

3.4.1 Vurdering av verdi

Med verdi menes en vurdering av hvor verdifullt et område eller miljø er. Verdi fastsettes langs en firedelt skala fra *noe verdi* til *svært stor verdi* (jf. figur 3.1 og tabellene 3.1-3.3). Det er glidende overganger mellom verdikategoriene.

Tabell 3-1: Skala for vurdering av verdi. Det er glidende overganger slik at pilen kan flyttes bortover for å nyansere verdivurderingen.

Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
		▲		

I MD-veilederen er det for de ulike temaene under naturmangfold, gitt konkrete kriterier for å vurdere verdi. Vurderinger av verdi skal bygge på konkrete funn, og på vurderinger av potensial for flere funn. Tabellene 3.1 - 3.3 gir en oversikt over verdikriteriene for temaene landskapsøkologiske funksjonsområder, viktige naturtyper og økologiske funksjonsområder for arter. **NB:** Alle forekomster som ikke oppfyller noen av disse kriteriene er vurdert å være *uten betydning*, dvs. en kategori med lavere verdi enn «noe verdi».

3.4.1.1 Verneområder og områder med båndlegging

Ifølge veileder MD-1941, inngår følgende kategorier under verneområder og områder med båndlegging:

- Verdensarvområder
- Områder vernet etter naturmangfoldloven
- Foreslåtte verneområder
- Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52

Alle verdensarvområder, områder vernet etter naturmangfoldloven, foreslåtte verneområder og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52 skal gis *Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet*.

3.4.1.2 Landskapsøkologiske sammenhenger

Ifølge veileder MD-1941, inngår følgende kategorier under landskapsøkologiske sammenhenger:

- Viktige arealer for naturmangfold, bundet sammen av områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse.

- *Landskapsøkologiske sammenhenger som bidrar til å bevare levedyktige bestander av arter gjennom flyt av gener eller individer mellom leveområder.*
- *Landskapsøkologiske sammenhenger faller inn under definisjonen av grønn infrastruktur, etter Stortingsmelding 14 (2015-2016).*

Tabell 3-2 gir en oversikt over kriteriene for verdisetting av landskapsøkologiske sammenhenger.

Tabell 3-2. Kriterier for fastsetting av verdi av landskapsøkologiske sammenhenger

Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Naturområder og naturstrukturer som binder sammen funksjonsområder for vanlig forekommende arter	Lokalt viktige vilt- og fugletrekk Delvis intakte naturområder og naturstrukturer som er trekk-, vandrings- og forflytningskorridorer for a) et høyt antall arter eller b) for definerte grupper av arter (eks: amfibier, pollinatorer) Naturområder og naturstrukturer som bidrar til å binde sammen nøkkelområder for økologiske prosesser i økosystemene	Regionalt/nasjonalt viktige områder for vilt- og fugletrekk Intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter Områder som bidrar til sammenbinding av verneområder eller dokumenterte funksjonsområder for arter med stor eller svært stor verdi Lengre elvestrekninger med langtvandrende fiskebestander	Særlig store og nasjonalt/ internasjonalt viktige trekkruiter

3.4.1.3 Naturtyper

Ifølge veileder MD-1941, er naturtyper definert som følger:

I naturmangfoldloven er en naturtype definert som ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.

Forvaltningsmålet for naturtyper er etter at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Se § 4 av naturmangfoldloven.

Tabell 3-3 gir en oversikt over kriteriene for verdisetting av naturtyper. Naturtyper kan være kartlagt etter to ulike metoder, der naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13 og DN-håndbok 19 er eldre kartlegginger. Sistnevnte håndbok omfatter marint naturmangfold. Naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks, er ofte nyere kartlegginger. Der det foreligger naturtyper kartlagt etter begge metodene, benyttes sistnevnte. Lokalteter som ikke oppfyller terskelkriterier for viktige naturtyper, vurderes å være å ha *noe verdi*.

Tabell 3-3. Kriterier for verdisetting av naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13 / DN-håndbok 19 og naturtyper kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.

Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13	Nær truede naturtyper (NT) med B- og C-verdi	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med C-verdi	Sterkt (EN) og kritisk truede (CR) naturtyper med A- og B-verdi

C-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB19	B-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13 B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19 som ikke er av vesentlig regional verdi (konkret vurdering nødvendig)	Sårbare naturtyper (VU) med B- og C-verdi A-lokaliteter av naturtyper kartlagt etter DN-HB13, inkl. nær truede naturtyper (NT) A og B-lokaliteter for naturtyper kartlagt etter DN-HB19	Sårbare naturtyper (VU) med A-verdi
Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med svært lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med svært lav lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) svært lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) svært lav lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) svært lav lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon med lav lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med lav og moderat lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper med lav og moderat lokalitetskvalitet	Kritisk truede (CR) Lav lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) lav eller moderat lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) lav, moderat eller høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon moderat og høy lokalitetskvalitet Nær truede naturtyper (NT) med høy og svært høy lokalitetskvalitet Spesielt dårlig kartlagte naturtyper høy og svært høy lokalitetskvalitet	Kritisk trua (CR) moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sterkt truede (EN) høy eller svært høy lokalitetskvalitet Sårbare naturtyper (VU) svært høy lokalitetskvalitet Naturtyper med sentral økosystemfunksjon og svært høy lokalitetskvalitet

3.4.1.4 Arter og deres økologiske funksjonsområder

Ifølge veileder MD-1941, inngår følgende typer i kategorien arter og økologiske funksjonsområder:

- Villrein
- Rødlistede og truede arter (Artsdatabanken, 2021)
- Prioriterte arter (Naturmangfoldloven, 2023)

En prioritert art er vernet gjennom vedtak, kalt Kongelig resolusjon, og har fått juridisk beskyttelse etter naturmangfoldloven § 23 fordi de er særlig truet av utryddelse, arten har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge, eller det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten

- Fredete arter (Lov om naturvern, 1970)

Dette gjelder alle virveldyr, med mindre det er åpnet for jakt, og enkelte planter og virvelløse dyr. Dette er arter som er fredet etter den gamle naturvernloven

- Spesielt hensynskrevende arter og spesielle økologiske former.

Gjelder 12 fugler og moskus

- Vannmiljø

Et område som inneholder økologiske funksjoner for en eller flere arter i de ulike typene over, vurderes og gis noe verdi eller større verdi i henhold til tabell 3-4. Tabell 3-4 gir en oversikt over kriteriene for verdisetting av arter og økologiske funksjonsområder.

Tabell 3-4. Kriterier for fastsetting av verdi for arter og økologiske funksjonsområder.

Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Alminnelige og vidt utbrede arter og deres funksjonsområder	Nær trua (NT) arter og deres funksjonsområder	Sårbare (VU) arter og deres funksjonsområder	Fredede arter og deres funksjonsområder

Anadrom fisk: Vassdrag med sporadisk forekomst av anadrom fisk (ikke stedefast bestand)	Fastsatte bygdenære områder som grenser til viktige funksjonsområder for villrein	Spesielt hensynskrevende arter og deres funksjonsområde	Prioriterte arter (med eventuelt forskriftsfestet funksjonsområde)
Innlandsfisk: Små bestander uten spesielle verdier	Anadrom fisk	Fastsatteandområder til de nasjonale villreinområdene	Sterkt truet (EN) og kritisk truet (CR) arter og deres funksjonsområde
Naturlig lite egnede forhold i innsjø/elv for fisk	Laks/sjørøt: Vassdrag med små bestander	Anadrom fisk:	Nasjonale villreinområder
	Sjørøt: Mindre bestand. Middels potensial for smoltproduksjon	Laks/sjørøt: vassdrag med middels store bestander	Lokaliteter med relikv laks
	Innlandsfisk: Vassdrag med fiskebestander av regional/ lokal verdi	Sjørøt: Livskraftig bestand. Godt potensial for smoltproduksjon	Anadrom fisk: Nasjonale laksevassdrag Andre spesielt verdifulle laksevassdrag (f.eks. storvokst laks)
		Innlandsfisk: Langtvandrende bestand av harr, øret og sik	Sjørøt: stor bestand Sjørøt: Rent elvelevende best. Stort potensial for smoltproduksjon
		Vassdrag (potensielt) høyproduktive for øret, røt, eller sik	Innlandsfisk: Spesielt verdifulle storøretbestander
		Andre storøretbest.	
		Vassdrag med stor andel storvokst øret	

3.4.1.5 Geologisk mangfold

Ifølge veileder MD-1941, inngår følgende typer i kategorien geologisk mangfold:

- Geotoper (landformer)
- Geologisk arv/geosteder

Tabell 3-5 og 3-6 gir en oversikt over kriteriene for verdisetting av geotoper og geologisk arv/geosteder.

Tabell 3-5. Kriterier for fastsetting av verdi for geotoper (landformer).

Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Nær truede landformer med tydelig til middels tydelig utforming og god til noe redusert tilstand	Nær truede landformer med meget tydelig utforming og meget god tilstand	Sårbare landformer med meget tydelig utforming og meget god tilstand, truede objekter med tydelig utforming og god tilstand	Truede og kritisk truede objekter og/eller forvaltningsprioriterte, meget tydelig utforming/store systemer, meget god tilstand
Sårbare objekter med middels tydelig utforming og noe redusert tilstand	Sårbare landformer med tydelig utforming og god tilstand, truede landformer med middels tydelig utforming og noe redusert tilstand		

Tabell 3-6. Kriterier for fastsetting av verdi for geologisk arv/geosteder.

Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse	Geosted som enten har forringet kvalitet eller lav representativitet, men kan likevel være av betydning for lokal geologisk forståelse	Godt bevart, vitenskapelig kjent geosted som gir/har gitt bidrag til å øke forståelsen av geologiske prosesser og sammenhenger, representativt for Norges geologiske oppbygging	Meget godt bevart, vitenskapelig velkjent geosted som gir/har gitt betydelige bidrag til geologi som vitenskap eller global geologisk forståelse, og er representativ for betydningsfulle og fundamentale prosesser og sammenhenger
Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geologi	Lite tydelig og svakt forklarende geosted, men som likevel er relevant for kjennskap til lokal geolog	Tydelig og lesbart geosted som bidrar til å øke forståelsen av en geologisk prosess eller Norges geologiske oppbygging, og er relevant for læringsmål eller pensum	Svært tydelig og lesbart geosted som bidrar til god forståelse av en global geologisk prosess eller sammenheng, og er svært relevant for læringsmål eller pensum

3.4.1.6 Fremmede arter

Ifølge veileder M-1941 skal funn av fremmede arter (Artsdatabanken, 2023) i plan- eller tiltaksområdet beskrives. Registrering av fremmede arter gjøres i forbindelse med øvrig kartlegging og feltbefaring. Veilederen beskriver videre at det ikke er nødvendig med en systematisk kartlegging av fremmede arter innenfor influensområdet, men fremmede arter som registreres i forbindelse med øvrig befaring skal listes opp.

3.4.1.7 Økosystemtjenester

Ifølge veileder M-1941 skal økosystemtjenester som finnes innenfor influensområdet kartlegges. Tjenestene skal indentifiseres og beskrives, men ikke verdivurderes.

3.4.2 Vurdering av påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for de endringer som tiltaket vil medføre for berørte forekomster. Vurderinger av påvirkning relateres til den ferdig etablerte situasjonen og påvirkningen måles mot situasjonen i referansealternativet (0-alternativet). Det er kun områder som blir varig påvirket som skal vurderes. Alle tiltak som inngår i investeringskostnadene legges til grunn ved vurdering av påvirkning. Potensielle framtidige påvirkninger, som følge av andre/framtidige planer, inngår ikke i vurderingen.

Påvirkning av naturmangfoldet handler om at biologiske funksjoner og økologiske prosesser påvirkes, og at eventuelle sammenhenger helt eller delvis brytes. Vanlige påvirkningsfaktorer på naturmangfold er arealbeslag og forringelser av økologiske sammenhenger. Tiltak kan også føre til forurensning av vann og grunn, endret hydrologi, spredning av uønskede arter, støy og kunstig belysning. Anleggsarbeid og endringer i livsmiljø er forhold som har betydning for flere viltarter.

Skalaen for påvirkning er delt inn i fem trinn og går fra *sterkt forringet* til *forbedret* (jf. figur 3.1) for gradering av påvirkningen. Vurdering av påvirkning gjøres i forhold til 0-alternativet. Dersom tiltaket ikke påvirker verdiene i nevneverdig grad, karakteriseres påvirkningen av delområdet som «ubetydelig». Graden av påvirkning begrunnes i hvert enkelt tilfelle.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet / ødelagt
▲				

Figur 3-1. Skala for vurdering av påvirkning. Ubetydelig endring utgjør 0-punktet på skalaen. Det er glidende overganger mellom kategoriene for å nysansere vurderingen av påvirkning ytterligere (MD 2021).

MERK: I denne rapporten er også påvirkninger fra anleggsarbeid inkludert i vurderingene for de permanente tiltakene. Selv om dette er en midlertidig situasjon, vil påvirkningen fra anleggsarbeid kunne ha betydning for virkningene av den ferdige situasjonen. For ferskvannsorganismer medfører eksempelvis anleggsarbeid ofte en større risiko for tilslamming av leveområder enn utslipp fra driftsfasen. For fugler og pattedyr kan forstyrrelser under anleggsarbeidet gi en negativ kopling til tiltaksområdet.

Tabellene 3.7 – 3.12 gir en veiledning i bruk av påvirkningsskalaen. For hver påvirkningsgrad er det tilstrekkelig at ett punkt oppfylles. Vurderinger må suppleres av faglig skjønn.

Tabell 3-7. Kriterier for vurdering av påvirkning på vernet natur.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Bedrer tilstanden ved at området blir restaurert mot en opprinnelig naturtilstand.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Noe påvirkning (som aktivitet, forurensning og kant-effekter). Ikke direkte arealinngrep	Mindre påvirkning (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) som berører liten del. Ikke er i strid med verneformålet.	Direkte inngrep i verneområdet. I strid med verneformålet.

Tabell 3-8. Kriterier for vurdering av påvirkning på naturtyper.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres til opprinnelig natur.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Direkte arealinngrep på mindre enn 20 % av en mindre viktig del av lokaliteten. Liten forringelse av restareal. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand lokalt/regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for å nå naturmangfold-lovens forvaltningsmål for naturtyper.	Direkte arealinngrep i 20-50 % av en mindre viktig del av lokaliteten. Noe forringelse (som aktivitet, forurensning og kanteffekter) av restareal. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand regionalt/nasjonalt, ev. kan svekke muligheten til å nå forvaltnings-målet for naturtypen.	Direkte arealinngrep i den viktigste delen av lokaliteten. Direkte arealinngrep i mer enn 50 % lokaliteten. Direkte arealinngrep i 20-50 % av en mindre viktig del av lokaliteten, men restareal mister sine økologiske kvaliteter og/eller funksjoner. Svekker naturtypens utbredelse/tilstand nasjonalt/internasjonalt, ev. svekker med sikkerhet muligheten til å nå forvaltningsmålet for naturtypen.

Tabell 3-9. Kriterier for vurdering av påvirkning på arter med funksjonsområder.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Gjenoppretter eller skaper nye trekk/ vandringsmuligheter mellom leveområder/ biotoper (også vassdrag). Viktige biologiske funksjoner styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning.	Splitter sammenhenger/ reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/ vandringsmulighet og flere alternative trekk finnes. Svekker artens bestand lokalt/ regionalt, ev. bidrar i noen grad til å svekke muligheten for å nå naturmangfoldlovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/ vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/ vandringsmulighet der alternativer finnes. Svekker artens bestand regionalt/ nasjonalt, ev. kan svekke muligheten for å nå naturmangfold-lovens forvaltningsmål for arter.	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer. Svekker artens bestand nasjonalt/ internasjonalt, ev. svekke muligheten for å nå naturmangfold-lovens forvaltningsmål for arter.

Tabell 3-10. Kriterier for vurdering av påvirkning på landskapsøkologiske sammenhenger.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Gjenoppretter eller skaper nye trekk/ vandringsmuligheter mellom leveområder/ biotoper (også vassdrag).	Ingen eller uvesentlig virkning.	Splitter sammenhenger/ reduserer funksjoner, men vesentlige funksjoner opprettholdes i stor grad. Mindre alvorlig svekking av trekk/ vandrings-	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner reduseres. Svekker trekk/ vandringsmulighet, eventuelt blokkerer trekk/	Splitter opp og/eller forringer arealer slik at funksjoner brytes. Blokkerer trekk/vandring hvor det ikke er alternativer.

Viktige biologiske funksjoner styrkes.		mulighet og flere alternative trekk finnes.	vandringsmulighet der alternativer finnes.	
--	--	---	--	--

Tabell 3-11. Kriterier for vurdering av påvirkning på geotoper (landformer).

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Kan avdekke nye geosteder. Viktige geologiske funksjoner kan styrkes.	Ingen eller uvesentlig virkning på kort eller lang sikt.	Berører en mindre viktig del som samtidig utgjør mindre enn 20 % av lokaliteten. Liten forringelse av restareal.	Berører 20-50 % av lokaliteten, men liten forringelse av restareal. Ikke forringelse av viktigste del av lokalitet.	Berører hele eller størstedelen (over 50 %). Berører mindre enn 50 % av areal, men den viktigste (mest verdifulle delen ødelegges). Restareal mister sine geologiske kvaliteter og/eller funksjoner.

Tabell 3-12. Kriterier for vurdering av påvirkning på geologisk arv/geosteder.

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet Ødelagt
Tiltaket bedrer tilstanden ved at eksisterende inngrep tilbakeføres og tydeliggjør landskapets geologiske karakter, dets geologiske funksjon og innrykksstyrke.	Tiltaket medfører ingen vesentlig påvirkning i landskapets geologiske karakter, dets geologiske funksjon og innrykksstyrke.	Tiltaket medfører noe skjæmmende påvirkning i landskapet geologiske karakter, dets geologiske funksjon og innrykksstyrke.	Tiltaket medfører merkbar endring i landskapet geologiske karakter, og/eller medfører inngrep som påvirker landskapets geologiske funksjon og innrykksstyrke.	Tiltaket medfører en stor endring i landskapet geologiske karakter, og/eller medfører store inngrep som reduserer landskapets geologiske funksjon og innrykksstyrke.

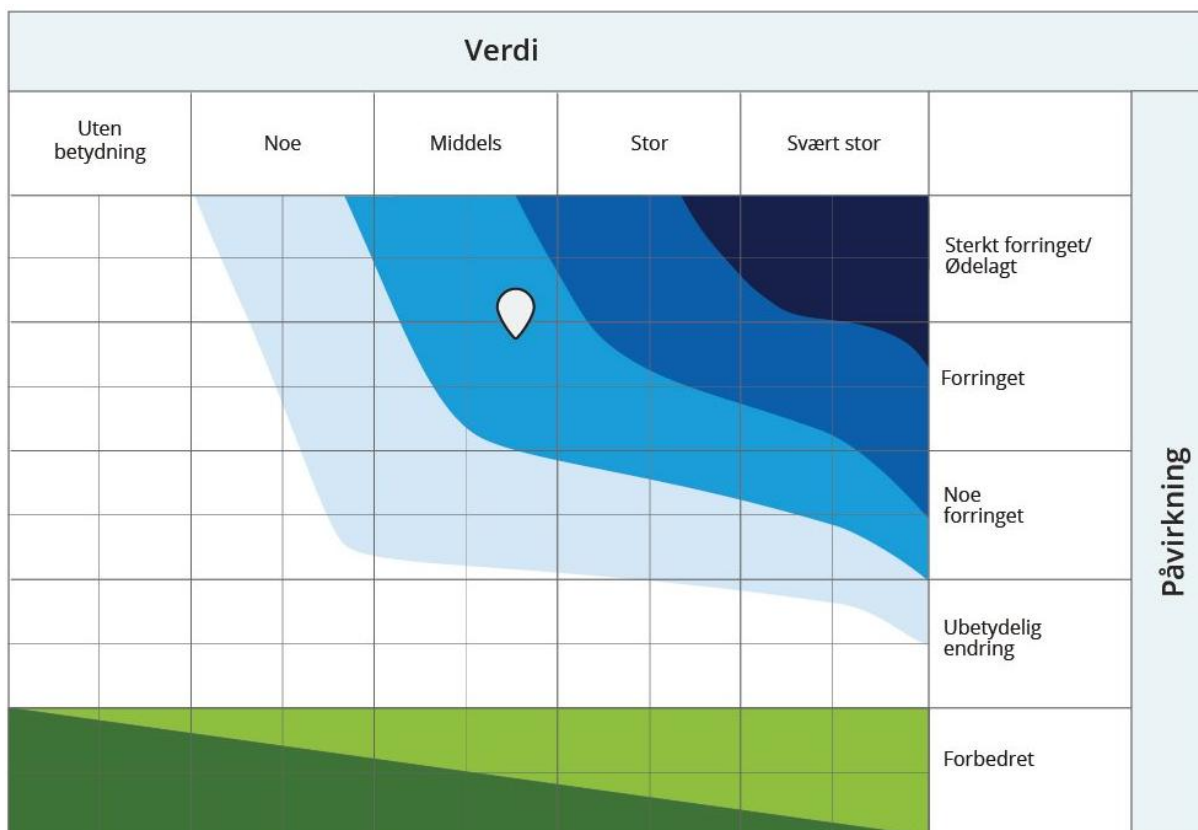
3.4.3 Vurdering av konsekvens

Konsekvenser for delområder

Konsekvensgraden for hvert delområde fastsettes ved å sammenholde vurderingene av de berørte områdenes verdi og tiltakets påvirkningsgrad, slik det fremgår av konsekvensvifta i figur 3.2. Verdiskalaen utgjør x-aksen i konsekvensvifta i figuren, mens påvirkningsskalaen utgjør y-aksen. De negative konsekvensene er knyttet til en verdiforringelse av hvert delområde, mens det er motsatt med de positive konsekvensene.

Konsekvensvifta er bygget opp slik at delområder med stor og svært stor verdi kan oppnå mest negativ konsekvensgrad. De kan få svært stor konsekvens (se tabell 3.13).

De mest positive konsekvensgradene, stor eller svært stor positiv konsekvens, er forbeholdt områder eller delområder med lav, ubetydelig eller noe verdi. Her kan avbøtende tiltak, som restaurering eller istandsetting, gi bedret miljøtilstand (jf. tabell 3.13).

Figur 3-2. Konsekvensvifte for fastsetting av konsekvensgrad når verdi og påvirkning er definert (Miljødirektoratet, 2025). Merk: Dråpen er tilfeldig satt i konsekvensvifta, som en illustrasjon.

Tabell 3-13. Skala og veiledning for miljøskaden knyttet til de ulike konsekvensgradene av delområder, jf. figur 3.3 (Miljødirektoratet, 2025).

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært stor konsekvens	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	Stor konsekvens	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	Betydelig konsekvens	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	Noe konsekvens	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ubetydelig konsekvens	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet.
+/++	Noe/betydelig positiv konsekvens	Forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++/>++++	Stor/svært stor positiv konsekvens	Stor forbedring (+++) eller svært stor forbedring (++++). Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

3.4.3.1 Konsekvenser for alternativer

Etter at konsekvensen for hvert delområde er utredet, gjøres det en samlet konsekvensvurdering av hvert alternativ utredningen omfatter. Dette gjøres for hvert miljøtema. Den samlede konsekvensen for hvert alternativ må vurderes ut fra kunnskap om hva som berøres og hvor stor delstrekning som berøres. Utreder må begrunne den samlede konsekvensgraden slik at det kommer tydelig fram hva som er utslagsgivende og hvilket alternativ som fremstår som best. Alternativene rangeres i forhold til hverandre.

For å komme frem til en samlet konsekvens (for hvert alternativ), er tabell 3.14 benyttet. Den er hentet fra veileder M-1941.

Tabell 3-14. Kriterier for fastsettelse av konsekvens for hvert alternativ (Miljødirektoratet, 2025).

Konsekvensgrad for miljøtema	Kriterier for konsekvensgrad
Kritisk negativ konsekvens	Kritisk negativ konsekvens betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt eller internasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der den samlede belastningen er svært stor. - Flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (4 minus). - Svært stor samlet belastning.
Svært stor negativ konsekvens	Svært stor negativ betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig naturmangfold. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi, eller der det er stor samlet belastning. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (3 minus). - Ett eller flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus). - Stor samlet belastning.
Stor negativ konsekvens	Tiltaket medfører stor konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (3 minus). - Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært alvorlig. - Bidrar til økt samlet belastning.
Middels negativ konsekvens	Tiltaket medfører betydelig konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. - Overvekt av delområder har konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). - Flere delområder har konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Flere delområder kan ha konsekvensgrad alvorlig (3 minus). - Ingen delområder er gitt svært alvorlig konsekvensgrad.
Noe negativ konsekvens	Tiltaket medfører noe konsekvens for naturmangfoldet innenfor influensområdet. Lite konflikt med naturmangfold innenfor influensområdet. - Delområder har lave konsekvensgrader. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) og ubetydelig konsekvens (0). - Et par delområder kan ha konsekvensgrad betydelig (2 minus). - Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus) eller alvorlig (3 minus).
Ubetydelig konsekvens	Tiltaket/alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer for naturmangfoldet i 0-alternativet. - Overvekt av delområder med ubetydelig konsekvensgrad (0). - Ett delområde kan inneholde konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). - Ingen delområder er gitt svært alvorlig (4 minus), alvorlig (3 minus) eller betydelig (2 minus) konsekvensgrad.
Positiv konsekvens	Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket/alternativet er en forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad (1 eller 2 pluss). - Kan kun inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad. - Delområder med noe negativ konsekvensgrad (1 minus) oppveies klart av delområdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Benyttes i delområder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for naturmangfoldet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområder med svært stor miljøforbedring (4 pluss). - Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad. - Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negativ konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.

3.5 Samlet belastning

I samsvar med naturmangfoldlovens §§ 4-10, og da spesielt §10, skal også tiltakets samlede virkninger for naturmangfold vurderes, sett i lys av virkninger fra allerede gjennomførte, vedtatte eller godkjente planer i influensområdet. Altså, er det vurdert om tiltaket sammen med andre eksisterende eller planlagte tiltak, samlet kan påvirke forvaltningsmålene for truede og prioriterte arter, samt verdifulle, truede og/eller utvalgte naturtyper. Det er også gjort en vurdering av om tilstand og bestandsutvikling til disse arter/naturtyper kan bli vesentlig berørt.

4 STATUS OG VERDI FOR NATURMANGFOLD

4.1 Kunnskapsstatus

Eksisterende kunnskap på naturmangfold baserer seg her i hovedsak på nettstedene Artskart (Artsdatabanken, 2025) og Naturbase (Miljødirektoratet, 2025). Det er lagt til grunn at den viktigste kunnskapen om naturmangfoldet i planområdet er offentlig tilgjengelig. Hele planområdet er i tillegg kartlagt våren 2025.

4.2 Naturgrunnlaget

Planområdet ligger nordvest i tettstedet Nærbø og grenser til store landbruksområder og kulturlandskap. Nord for planområdet ligger det et industriområde, med boligområder i sør og øst. Området klassifiseres som et kystnært innlandsslettelandskap under skoggrensen, med tett bebyggelse og jordbruksdominans. Med sin nære beliggenhet til havet, ligger planområdet innenfor svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (O1). Planområdet ligger i den boreonemorale vegetasjonssonen. Klimaet er derfor tydelig preget av nærheten til Nordsjøen og den varme Golfstrømmen, noe som gir relativt milde vintre og en lang vekstsesong. Dette betyr at edelløvskog med sommerekik, ask, alm, lind, hassel og andre varmekrevende arter dominerer i solvendte lier med godt jordsmonn, mens furu og eik dominerer på skrinnere jord.

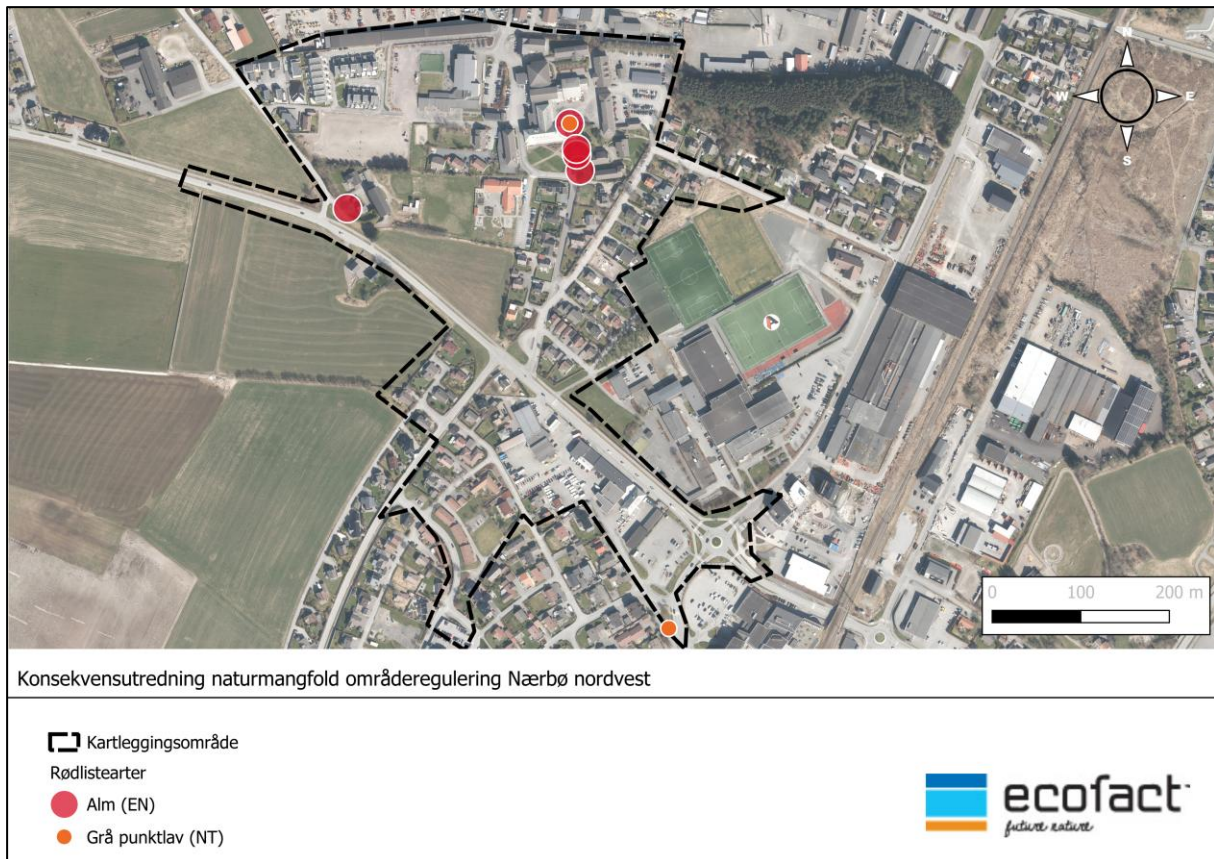
Den lokale geologien består av tykke løsmasseavsetninger (morene).

4.3 Dagens situasjon

Planområdet er svært sterkt påvirket av mennesker gjennom landbruk, infrastruktur og bebyggelse (se blant annet Figur 4-1). Det finnes derfor ingen intakte naturområder her i dag. Naturmangfoldet i planområdet er derfor knyttet til menneskeskapte habitater som parker, dyrket mark, hager o.l.

4.3.1 Karplanter, moser og lav

Under befarings ble fem store individer av alm (EN) og to forekomster av grå punktlav (NT) registrert (Figur 4-1). Fire av almetrærne danner en del av parken utenfor Tryggheim skule. På ett av disse vokser den rødlistede laven grå punktlav (NT). Grå punktlav ble også funnet på en trerekke med plantet lind mellom Torggata og Nygårdsvegen (Figur 4-1).

Figur 4-1: Registreringskart naturmangfold.

Det er registrert barlind (VU) i planområdet (Artskart). Barlind vokser naturlig i berglendt skog, oftest på kalkrik mark. Barlindslekta og også en mye brukt hageplante, da som hybrid *Taxus x media* og som innført barlind. For at en registrering av barlind skal vurderes som den rødlistede ville, norske varianten, må den forekomme som relativt store individer i intakte naturtyper hvor vill barlind økologisk og geografisk hører hjemme. Det er flere registreringer av barlind i nærheten av planområdet, men ingen av disse vurderes som den rødlistede norske varianten. Barlind-registreringer i nærheten av tiltaket er derfor utelatt fra utredningen.

4.3.2 Fugl

En rekke rødlistet fugl er registrert i planområdet. Registrerte nær truede (NT) arter er tyrkerdue, gråspurv, stær, heilo, tjeld, tårnseiler og taksvale. Registrerte sårbare (VU) arter er kornkråke, grønnefink, gulspurv, gråmåke og fiskemåke. I tillegg er svartrødstjert (EN) og vipe (CR) registrert. Planområdets svært sterke grad av menneskepåvirkning begrenser hvilke fugler som bruker dette arealet som en viktig del av sitt leveområde. Arter som vurderes som relevante videre i utredningen er gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT), da planområdet er egnet både som hekke- og næringssøksområde for disse.

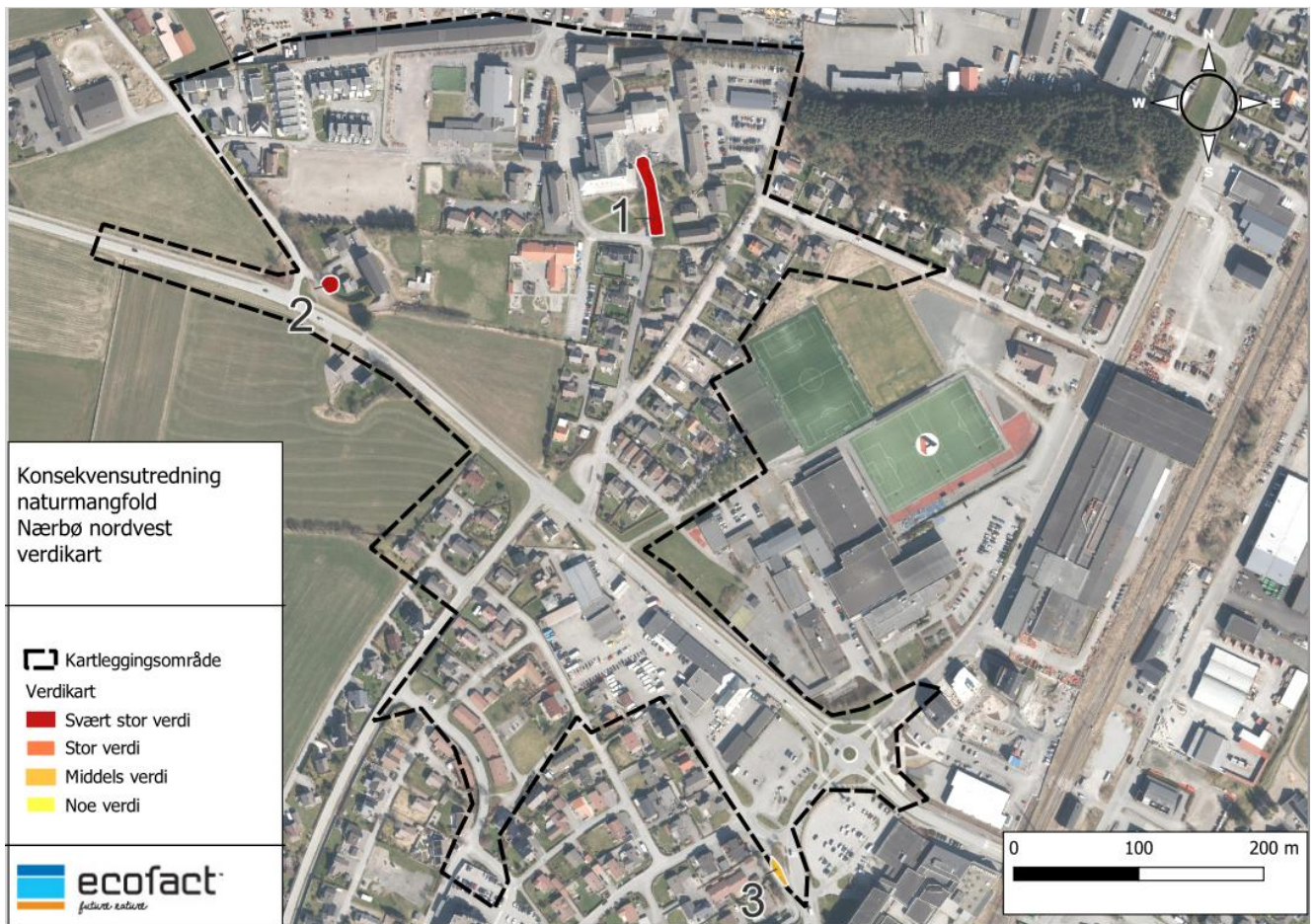
Jordet inne i planområdet, og jordet som grenser til planområdet i sør-vest, vurderes ikke egnet som hekkeområde for vipe (CR). Det ble heller ikke observert territoriehevdende vipe under befarings.

Svartrødstjert (EN) bruker heller trolig ikke planområdet som en viktig del av sitt leveområde da denne arten er svært fåtallig i Norge, og i hovedsak er funnet i industri- og havneområder, samt ved sagbruk og teglverk i byområder.

Kornkråke (VU) bruker hele planområdet til næringssøk, men har den viktigste delen av sitt lokale hekkeområde i Nærbøparken, et stykke utenfor planområdet.

4.4 Verdikart med delområder

Det er delt inn i 4 delområder. Delområde 4 dekker hele planområdet, og vises ikke i kartet av hensyn til lesbarhet. Se kap. 4.6 for beskrivelser av delområdene.

Figur 4-2: Verdikart. Nummerering i kart henviser til delområdenummer i kap. 4.6.

4.5 Verneområder

Det ligger ingen verneområder innenfor influensområdet.

4.6 Arter og økologiske funksjonsområder

Det er registrert to rødlistearter i gruppene planter og lav i tilknytning til planområdet. Dette er alm (EN) og grå punktlav (NT). I tillegg er en rekke rødlistet fugl registrert. Av disse vurderes gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT) å være relevante i videre utredning (se også kap. 4.3.2 Fugl).

Tabell 4-1: Rødlistearter med spesiell tilknytning til planområdet.

Norsk navn Latinsk navn	Status	Beskrivelse
Alm	Sterkt truet	Fem større trær.
Grå punktlav	Nær truet	Registrert på to trær.
Gråspurv	Nær truet	Hele planområdet fungerer som økologisk funksjonsområde for gråspurv.
Tyrkerdue	Nær truet	Alle større trær i planområdet fungerer som økologisk funksjonsområde for tyrkerdue.

4.6.1 Delområde 1 – Økologisk funksjonsområde for alm (sterkt truet) og grå punktlav (nær truet)

Delområdet består av et parkområde utenfor Tryggheim skule med blant annet fire eldre almetrær, hvor grå punktlav vokser på det ene almetreet.

Alm er sterkt truet (EN) på rødlista grunnet soppen almesjuke. Almetrærne i denne parken fremstår som friske. Det eldste av trærne, hvor blant annet grå punktlav vokser, var stort allerede på eldste tilgjengelige flyfoto (1953), og er mest sannsynlig minst 100 år gammelt. De andre trærne ble plantet en gang på 1960-tallet. Gamle almetrær har blant annet et stort potensial som leveområde for sjeldne moser og lav.

Grå punktlav vokser lysåpent på stammen til ulike løvtrær med rikere bark, som oftest på parktrær. Arten forekommer i hovedsak kun i Rogaland med spredte funn vest i Agder, og er i tilbakegang blant annet grunnet avvirkning av trær i parker og i kulturlandskapet.

Figur 4-3: Grå punktlav (NT) på alm (EN) utenfor Tryggheim skule.

Økologisk funksjonsområde for sterkt truede (EN) og nær truede (NT) arter tilsier svært stor verdi.

Alm og grå punktlav	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
					▲

4.6.2 Delområde 2 – Økologisk funksjonsområde for alm (sterkt truet)

Delområdet består av et enkelt almetre i en privat hage langs Bjorlandsvegen. Alm er sterkt truet (EN) på rødlista grunnet soppen almesjuke (Artsdatabanken, 2021). Almetreet fremstår friskt, og er trolig nokså gammelt (synlig på historiske flyfoto fra 1953). Gamle almetrær har blant annet et stort potensial som leveområde for sjeldne moser og lav.

Økologisk funksjonsområde for sterkt truede (EN) arter tilsier *svært stor verdi*.

Alm	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
					▲

Figur 4-4: Eldre alm (EN) i privat hage.

4.6.3 Delområde 3 – Økologisk funksjonsområde for grå punktlav (nær truet)

Grå punktlav (NT) ble funnet på stammen til et lindetre i en plantet trerekke mellom Nygårdsveien og Torggata. Laven ble funnet på ett av trærne, men hele trerekken er inkludert i delområdet. Grå punktlav vokser lysåpent på stammen til ulike løvtrær med rikere bark, som oftest på parktrær. Arten forekommer i hovedsak kun i Rogaland med spredte funn vest i Agder, og er i tilbakegang blant annet grunnet avvirkning av trær i parker og i kulturlandskapet (Artsdatabanken, 2021).

Figur 4-5: Grå punktlav på lind.

Økologisk funksjonsområde for nær truede (NT) arter tilsier *middels verdi*.

Grå punktlav	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
			▲		

4.6.4 Delområde 4 – Økologisk funksjonsområde for gråspurv og tyrkerdue (nær truede arter)

Gråspurv (NT) finnes tallrik i hele planområdet. Arten er svært vanlig både internasjonalt og i Norge, men har nå blitt rødlistet grunnet en langvarig bestandsnedgang, trolig grunnet redusert forekomst av insekter i hekkesesongen og redusert forekomst av spillkorn (viktig vinterføde) (Artsdatabanken, 2021).

Tyrkerdue (NT) ble observert flere steder i planområdet, og er en vanlig art i tettbygde strøk, hager og parker i jordbruksområder. Arten etablerte seg som hekkefugl i Norge på 1950-tallet. Trolig er mangel på føde vinterstid en viktig årsak til bestandsnedgangen i Norge (Artsdatabanken, 2021).

Økologisk funksjonsområde for nær truede arter tilsier *middels verdi*.

Gråspurv og tyrkerdue	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi eller forvaltningsprioritet	Stor verdi eller høy forvaltningsprioritet	Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet
			▲		

4.7 Naturtyper

Det er ingen naturtyper i tilknytning til planområdet.

4.8 Landskapsøkologiske sammenhenger (grønn infrastruktur)

Landskapsøkologiske sammenhenger identifiserer strukturer, arealer og landskapselementer som har en viktig funksjon som forflytningskorridorer for arter, og for at økosystemenes struktur og funksjon skal opprettholdes.

Det vurderes ikke å være spesielle landskapsøkologiske sammenhenger i tilknytning til planområdet.

4.9 Geologisk mangfold

Det er ingen forekomster av geologisk mangfold i tilknytning til planområdet.

4.10 Fremmede arter

Det er et mange private hager i planområdet. Disse huser et stort antall fremmede arter, og er ikke systematisk kartlagt. Ellers er kun buskhyll (tidligere rødhyll) registrert i nærheten av planområdet. Buskhyll er vurdert til risikokategori *svært høy risiko* (SE), og er registrert langs veien utenfor Tryggheim skule. Det er sannsynlig at det også vokser en del fremmede arter i vegkantene i planområdet.

Tabell 4-2: Oversikt over fremmede arter som er registrert i eller i nærheten av planområdet. Risikokategori etter Fremmedartslista (2023).

Art	Risikokategori	Beskrivelse	Lokasjon
Buskhyll (tidligere rødhyll)	Svært høy risiko (SE)	Fra Artskart	Langs vei utenfor Tryggheim skule

4.11 Økosystemtjenester

Økosystemer er tjenester som naturen gir oss mennesker. Slike tjenester innenfor planområdet oppsummeres her, men verdisettes ikke i seg selv da de hovedsakelig inkluderes i verdivurderingene gjort i rapporten

Planområdet er svært menneskepåvirket, med mye bebyggelse, infrastruktur og jordbruksmark. Det er ingen naturlige flater her, og derfor ingen intakt natur innenfor planområdet. Det som finnes av grønne flater her i dag er knyttet til plener, hager, parker, inkludert park-trær. Dette gjør at det er begrenset hvor store økosystemtjenester området tilbyr, og planområdets økosystemtjenester vurderes å være av begrenset omfang.

Alle grønne flater i planområdet, herunder plener, hager og parker, bidrar med karbonlagring og luftkvalitetsregulering. Videre bidrar de grønne flatene med å regulere vannavrenning og kan til en viss grad begrense flomtopper og begrense erosjon.

4.12 Usikkerhet og potensiale for andre funn

Siden planområdet allerede er svært menneskelig påvirket, og det er ingen intakte naturområder her, vurderes usikkerheten knyttet til kunnskapsgrunnlaget som relativt liten. Mest relevant er kanskje hekkende fugl tilknyttet jordbruksarealer, men disse er befart to ganger i hekkesesongen 2025, og kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok. Det vurderes å være et visst potensiale for uavdekkede forekomster av små/kryptiske rødlistede kryptogamer på de gamle almetrærne utenfor Tryggheim.

5 PÅVIRKNING

Ved vurdering av påvirkning på naturmangfold er det inkludert både arealbeslag og anleggsarbeid som kan gi permanente virkninger. Reguleringsplan vist i Figur 2-2 og Figur 2-3 brukes for vurdering av påvirkning.

Ingen av delområdene vurderes å bli påvirket av ny reguleringsplan. Tiltakets negative påvirkning på naturmangfoldet vurderes derfor som svært liten. Enkeltvurdering av delområdene følger:

5.1 Delområde 1 – Økologisk funksjonsområde for alm (EN) og grå punktlav (NT)

Delområdet blir ikke påvirket av ny reguleringsplan. Arealet videreføres som reguleringsformål *Undervisning* i ny plan. Påvirkning settes derfor til *ubetydelig*.

5.2 Delområde 2 – Økologisk funksjonsområde for alm (EN)

Delområdet blir ikke bli påvirket av ny reguleringsplan. Arealet videreføres som *boligbebyggelse – frittliggende småhusbebyggelse* i ny plan. Påvirkning settes derfor til *ubetydelig*.

5.3 Delområde 3 – Økologisk funksjonsområde for grå punktlav (NT)

Delområdet blir ikke bli påvirket av ny reguleringsplan. Arealet videreføres som reguleringsformål *annen veggrunn - grøntareal* i ny plan. Påvirkning settes derfor til *ubetydelig*.

5.4 Delområde 4 – Økologisk funksjonsområde for gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT)

Gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT) bruker hele planområdet som en del av sitt leveområde. Ny reguleringsplan legger ikke opp til endringer som vil påvirke disse artenes bruk av planområdet. Påvirkning settes derfor til *ubetydelig*.

6 KONSEKVENSER

Konsekvensgrad sammenstilles av verdi og påvirkning, og konsekvensgrad for hver forekomst/lokalitet er presentert i Tabell 6-1. Deretter vurderes samlet belastning, før den samlede konsekvensgraden for hvert alternativ fremlegges.

6.1 Konsekvensgrad for delområder

Konsekvensgraden for delområdene er fremstilt i Tabell 6-1. Nullalternativet er vurdert til ubetydelig konsekvens for alle delområder.

Tabell 6-1. Oversikt over registrerte verdier og tiltakets virkninger og konsekvens for disse for alternativ 1.

Tema	Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Arter og økologiske funksjonsområder	1 – Økologisk funksjonsområde for alm (EN) og grå punktlav (NT)	Svært stor	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
	2 – Økologisk funksjonsområde for alm (EN)	Svært stor	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
	3 – Økologisk funksjonsområde for grå punktlav (NT)	Middels	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
	4 – Økologisk funksjonsområde for gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT)	Middels	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)

6.2 Samlet belastning innenfor influensområdet

I hovedsak legger ny reguleringsplan opp til videreføring av dagens bruk av planområdet, og de endringene som er foreslått vil ikke påvirke det som finnes av verdifull natur her. Derfor vil ikke den samlede belastningen på naturen i influensområdet påvirkes i nevneverdig grad.

6.3 Sammenstilling av konsekvenser og rangering av alternativer

Tabell 6-2 gir en oversikt over samlet konsekvens for naturmangfold ved reguleringsplan for Nærbø nordvest.

Alternativ 1 er samlet sett vurdert til *ubetydelig konsekvens* siden ingen av naturverdiene i planområdet blir påvirket av reguleringsforslaget. 0-alternativet medfører ubetydelig konsekvens.

Tabell 6-2. Samlet konsekvens for hvert alternativ, med en rangering av alternativene. Lavest tall i rangeringen er beste alternativ med tanke på naturmangfold.

	<i>0-alternativet</i>	<i>Alternativ 1</i>
Samlet konsekvens-vurdering	<i>Ubetydelig konsekvens</i>	<i>Ubetydelig konsekvens</i>
Rangering	<i>1</i>	<i>2</i>

7 ANBEFALINGER

7.1 Ny beplantning

All ny beplantning i planområdet bør være med norske arter, og ikke arter som er oppført på norsk fremmedsartsliste. Arter fra Sør-Vestlandet er foretrukket. Dersom det skal plantes inn nye trær anbefales det å legge til rette for at disse kan bli store og gamle. Dette krever at trærne får tilstrekkelig rotvolum.

7.2 Fugl

Av hensyn til hekkende fugler bør felling av trær legges utenfor hekkesesongen (mars-juni).

7.3 Almetrær utenfor Tryggheim

Parken utenfor Tryggheim skule (Figur 7-1), vist som Delområde 1 i Figur 4-2, anbefales sikret i reguleringsplan, for eksempel som hensynssone naturmiljø. Almetrærne (EN) er gamle, og er både verdifulle i seg selv, som leveområde for moser og lav på trestammene, og som grøntstruktur for lokale fuglebestander.

Figur 7-1: Park med blant annet eldre almetrær (EN), vist med rød oval.

7.4 Fremmede arter

I forbindelse med detaljplanlegging og gjennomføring av tiltak bør det gjøres kartlegging av fremmede arter før oppstart, i tråd med Naturmangfoldlovens § 28 om krav til aktsomhet i forhold til fremmede organismer. I den grad områder er infisert med fremmede arter må masser fra disse håndteres etter egen forskrift om fremmede organismer § 24, og det bør da lages en tiltaksplan for dette.

8 DATA I DATABASER

Artsfunn er rapportert i Artsobservasjoner, og gjort tilgjengelig i Artskart.artsdatabanken.no.

9 NATURMANGFOLDLOVEN

§ 8 (kunnskapsgrunnlaget)

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet."

Planområdet ligger nordvest i tettstedet Nærbø og grenser til store landbruksområder og kulturlandskap. Nord for planområdet ligger det et industriområde, med boligområder i sør og øst. Planområdet er svært sterkt påvirket av mennesker gjennom landbruk, infrastruktur og bebyggelse. Det finnes derfor ingen intakte naturområder her i dag. Naturmangfoldet i planområdet er derfor knyttet til menneskeskapte habitater som parker, dyrket mark, hager o.l. Under befaring ble fem store individer av alm (EN) og to forekomster av grå punktlav (NT) registrert. Fire av almetrærne danner en del av parken utenfor Tryggheim skule. På ett av disse vokser den rødlistede laven grå punktlav (NT). Grå punktlav ble også funnet på en trerekke med lind mellom Torggata og Nygårdsvegen. I tillegg er en rekke rødlistet fugl registrert i planområdet. Av disse vurderes gråspurv (NT) og tyrkerdue (NT) å være relevante for utredningen, og å bruke planområdet som en del av sitt hekke- og næringssøksområde.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 (føre-var-prinsippet)

"Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak."

Paragrafen kommer ikke til anvendelse da kunnskapsgrunnlaget anses som godt.

§ 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

"En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for."

Tiltaket vil ikke gjøre det vanskeligere å oppnå forvaltningsmålene for arter og naturtyper jf. Naturmangfoldlovens §§ 4 og 5. Det samlede belastningen på naturmangfoldet vurderes ikke å øke i nevneverdig grad ved gjennomføring av reguleringsplanen.

§ 11 (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

"Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter."

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Hvordan dette løses per nå er ikke kjent.

§ 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

"For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater."

Det er fremmet anbefalinger om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Disse innebærer å ta hensyn til fugl i hekkeperioden samt å sikre kjente naturverdier i videre planlegging.

10 REFERANSER

- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter*. Hentet fra <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>
- Artsdatabanken. (2023). *Fremmedartslista*. Hentet fra <https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023?TaxonRank=tv>
- Artsdatabanken. (2025). *Artskart*.
- Klima- og miljødepartementet. (2023). *Forskrift om utvalgte naturtyper*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512>
- Lov om naturvern. (1970). *Lovdata*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1970-06-19-63>
- Miljødirektoratet. (2018). *Instruks for kartlegging av naturtyper etter NiN*.
- Miljødirektoratet. (2024). *Kartleggingsinstruks: Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2*.
- Miljødirektoratet. (2025). *M-1941 | Konsekvensutredning av naturmangfold*.
- Miljødirektoratet. (2025). *Naturbase*.
- Naturmangfoldloven. (2023). *Lovdata*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- NGU. (2025). *Geologiske kart*. Hentet fra <https://www.ngu.no/geologiske-kart>